

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

XUÂN QUỲNH

Gió Lào cát trăng

THƠ

Tự hát

THƠ

Hoacỏmay

THƠ

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

XUÂN QUỲNH

Gió Lào cát trắng

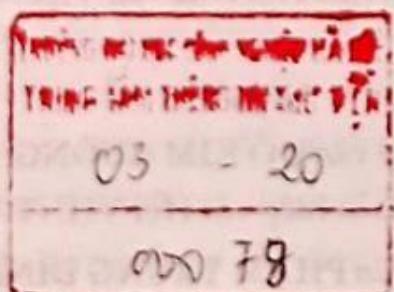
THƠ

Tự hát

THƠ

Hoa cỏ may

THƠ

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

và những thành tựu quý báu của nhân loại. Nhìn lại lịch sử Việt Nam ta thấy có rất nhiều thời kỳ văn minh và hưng thịnh, có những triều đại vĩ đại như nhà Hán, nhà Lý, nhà Nguyễn... Tuy nhiên sau thời gian dài bị chinh chiến, xâm lược, ta đã bị mất đi một phần văn hóa, tri thức, kinh nghiệm...

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nền văn học cách mạng Việt Nam được Bác Hồ đặt nền móng từ những năm đầu thế kỷ 20 và có bước phát triển rực rỡ từ sau Cách mạng tháng 8/1945, đặc biệt là trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng lại đất nước sau chiến tranh. Đó là thành tựu to lớn và phong phú cả về nội dung, tư tưởng, nghệ thuật và đội ngũ sáng tác. Những tác phẩm văn học kết tinh tài năng, tâm huyết của nhiều thế hệ nhà văn đã đi vào ký ức hàng triệu người Việt Nam, góp phần nuôi dưỡng vẻ đẹp tâm hồn và nhân cách con người Việt Nam, làm giàu thêm những giá trị văn hóa Việt Nam mà ông cha ta đã dày công xây dựng. Tập đại thành văn học cách mạng và kháng chiến là bức tượng đài kỷ vĩ ghi lại diện mạo đất nước và con người Việt Nam về một thời kỳ vĩ đại của dân tộc, đưa tiến trình hiện đại hóa văn học lên một tầm cao mới.

Nhằm tôn vinh những đóng góp to lớn vào nền văn học cách mạng, Đảng và Nhà nước quyết định trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh và Giải thưởng Nhà nước cho các tác phẩm văn học xuất sắc. Tiếp theo bộ sách văn học được Giải thưởng Hồ Chí Minh do Nhà xuất bản

Văn Học xuất bản, Nhà nước đã quyết định giao cho Hội Nhà văn Việt Nam và Nhà xuất bản Hội Nhà Văn thực hiện dự án "Công bố và phổ biến các tác phẩm văn học được Giải thưởng Nhà nước" (giai đoạn thực hiện 2014 - 2015).

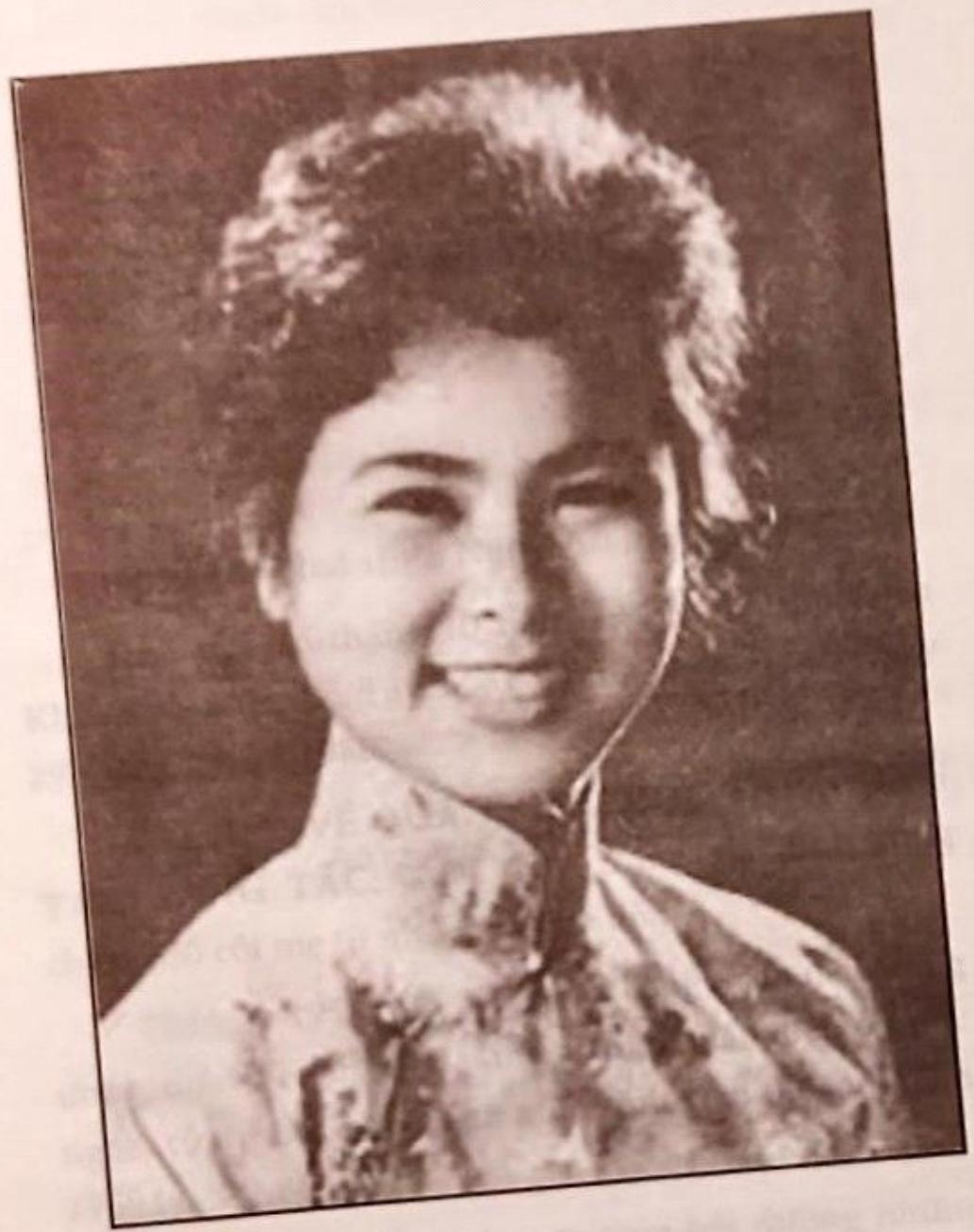
Việc Nhà nước đầu tư xuất bản bộ sách lớn này không chỉ động viên, khích lệ các nhà văn tiếp tục lao động sáng tạo mà còn là công trình thực hiện Nghị quyết 9, Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XI: "Xây dựng văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước". Với ý nghĩa ấy, tác phẩm của mỗi tác giả được trân trọng in riêng; tôn trọng tính lịch sử, tính nguyên bản và thống nhất về quy cách, chất lượng, thẩm mỹ... theo tiêu chí của Chính phủ.

Với lòng trân trọng và ý thức trách nhiệm cao, tập thể cán bộ, biên tập viên Nhà xuất bản đã hoàn thành bộ sách quý với sự cố gắng cao nhất. Bộ sách gồm những tác phẩm của 121 tác giả được trao Giải thưởng Nhà nước qua ba đợt, năm 2001, năm 2007 và năm 2012.

Nhà xuất bản Hội Nhà Văn chân thành cảm ơn sự quan tâm và tạo điều kiện của các cơ quan chức năng của Chính phủ, Liên hiệp các hội văn học nghệ thuật Việt Nam, Ban chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam giúp đỡ chúng tôi thực hiện dự án quan trọng này.

Xin trân trọng giới thiệu bộ sách đến bạn đọc trong và ngoài nước.

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Nhà thơ XUÂN QUỲNH

XUÂN QUỲNH

(1942 - 1988) là một nhà văn, nhà thơ, nhà báo và người viết kịch bản. Ông là con trai của nhà văn Nguyễn Quang Sáng (1901-1981) và bà Nguyễn Thị Minh (1911-1981).

Họ và tên khai sinh: Nguyễn Thị Xuân Quỳnh.

Sinh ngày 6 tháng 10 năm 1942. Quê quán: La Khê, Hoài Đức, Hà Tây. Vào Hội năm 1967. Mất ngày 29 tháng 8 năm 1988.

VÀI NÉT VỀ QUÁ TRÌNH HỌC TẬP, CÔNG TÁC, SÁNG TÁC: Xuất thân trong gia đình công chức. Mồ côi mẹ từ nhỏ, ở với bà nội.

Tháng 2-1955: vào đoàn Văn công nhân dân trung ương, diễn viên múa. Đã nhiều lần đi biểu diễn ở nước ngoài và dự Đại hội thanh niên sinh viên thế giới năm 1959 tại Viên (Áo).

Năm 1962 - 1964: học trường bồi dưỡng những người viết trẻ (khóa I) của Hội Nhà văn.

Từ 1964 trở đi: là biên tập báo *Văn nghệ*.

Từ 1978 đến lúc mất là biên tập nhà xuất bản Tác phẩm mới, Ủy viên Ban chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam (khóa III).

TÁC PHẨM CHÍNH ĐÃ XUẤT BẢN: *Tơ tằm - Chổi biếc* (thơ, in chung); *Hoa dọc chiến hào* (thơ, in chung); *Gió Lào, cát trắng* (thơ, 1974); *Lời ru tên mặt đất* (thơ, 1878); *Sân ga chiều em đi* (thơ, 1984); *Tự hát* (thơ, 1984); *Hoa cỏ may* (thơ, 1989); *Thơ Xuân Quỳnh* (1992 - 1994); *Thơ tình Xuân Quỳnh - Lưu Quang Vũ* (1994); *Cây trong phố - Chờ trăng* (thơ, in chung); *Bầu trời trong quả trứng* (thơ thiếu nhi, 1982); *Truyện Lưu - Nguyễn* (truyện thơ, 1985); *Mùa xuân trên cánh đồng* (truyện thiếu nhi, 1981); *Bến tàu trong thành phố* (truyện thiếu nhi, 1984); *Văn có ông trắng khác* (truyện thiếu nhi, 1986); *Tuyển tập truyện thiếu nhi* (1995).

GIẢI THƯỞNG VĂN HỌC: Giải thưởng về thơ của Hội Nhà văn Việt Nam năm 1990 (tập thơ *Hoa cỏ may*). Giải thưởng Văn học thiếu nhi của Hội Nhà văn 1982 - 1983 (tập *Bầu trời trong quả trứng*). Giải thưởng Nhà nước về văn học nghệ thuật, đợt I, năm 2001.

SUY NGHĨ VỀ NGHỆ VĂN:

“Vì thích thú nên làm văn học và cảm thấy như mình được sống thêm một cuộc đời khác nữa. Khi mới vào nghề bị xô đẩy, bị khinh rẻ nên tôi quyết phải sống. Mà sống tức là phải viết. Nói được niềm vui nỗi khổ của chính mình, tôi cảm thấy có cái sung sướng không mấy ai có! Như người khác không được yêu, mà mình được yêu. Như người khác chỉ biết im lặng mà mình biết nói, và nói lên được thành tiếng”.

GIÓ LÀO CÁT TRẮNG

ÀN: Tơ lâm.
hào (tho, in
đi ru tên mới
1984); Tự hát
Xuân Quỳnh
Lưu Quang Vũ.
n chung); Bầu
Truyện Lưu.
ren cánh đồng
nh phố (truyện
(truyện thiếu
995).

thường về thơ
áp thơ Hoa cỏ
Hội Nhà văn
âm 2001.

ám thấy như
uña. Khi mới
ết phải sống.
nỗi khổ của
không mấy
minh được
nh biết nói,

Chúng tôi

Từ mươi sáu đến ba mươi đó là tuổi chúng tôi
Chúng tôi sinh ra trong nhiều năm khác nhau
nhưng cùng một thời kháng chiến
Tên chúng tôi có người mang tên mặt trận
Có người mang tên vùng đất tàn cư
Cũng có người thích tên trong truyện trong thơ
Lại có người lấy tên bằng ý chí:
Những Quyết Chiến, Điện Biên, Nhật Lê
Lẫn trong những tên Hoàng Diệp, Kim Anh...
Trong mắt chúng tôi ánh lửa đầu tiên có thể là ánh lửa rừng
Cũng có thể là vệt bay của đạn

“Muối mặn ba năm, gừng cay chín tháng”
Cha mẹ chúng tôi dạy ghét dạy yêu
Yêu lời ru vời với những câu Kiều
Thương cái bờ sông thân cò lặn lội
Yêu tiếng sấm tháng ba gọi lúa chiêm trỗi dậy
Trước khi yêu nước mình yêu hoa lá chim muông
Yêu bố mẹ anh em rồi đến bà con
Yêu làng phố trước khi yêu trái đất
Con trăn tinh trong truyện Thạch Sanh là loài đáng ghét
Tên giặc Phạm Nhan là muỗi vắt trên rừng
Ta không đội chung trời với bọn xâm lăng
Yêu cái sống chẳng bao giờ sợ chết...

MỤC LỤC

Lời nhà xuất bản.....	7
-----------------------	---

GIÓ LÀO CÁT TRẮNG

Chúng tôi	15
Em đến những nơi anh qua	21
Viết trên đường 20	24
Gió lào cát trắng.....	32
Em có đem gì theo đâu	35
Cò dai.....	40
Thời gian đi trong lòng đất.....	43
Cát ở Cửa Việt	44
Trời trở rét	49
Về những thói quen	51
Thành phố lạ.....	55

Mùa hoa doi.....	58
Những năm ấy.....	60
Những sự vật còn sống.....	68
Tuổi thơ của con	70
Mẹ và con	72
Chị.....	74
Không để	76
Bãi cỏ bên kia thành phố.....	78
Biển	80
Những bông hoa đầu tiên ra đảo	84
Cơn mưa không phải của mình	87
Ở nơi đâu cũng thấy Bác mỉm cười	91
Làng	94
Mặt đất cũ	97
Kỷ niệm về những bông lau.....	99
Bắt đầu bằng những lá cờ.....	102
Rau	104
Gác cao những âm thanh đường phố và hai bà cháu	107
Thành phố không cô thường dân	110
Đồi đá ong và cây bạch đàn	113
Thơ dọc triền sông.....	116

Bên cửa sông.....	125
Một vùng cửa sông.....	127
Làng biển.....	135

TƯ HÁT

Tư hát.....	139
Lai lịch một tình yêu.....	142
Những năm tháng không yên.....	144
Kỷ niệm của người lính cũ.....	161
Hoa ti-gôn.....	164
Chuồn chuồn báo bão	167
Thơ viết tặng anh	169
Ý nghĩa về thành phố lúc vào xuân.....	172
Bầu trời đã trở về.....	175
Con tàu	177
Những điều không liên quan.....	180
Ngày mai trời còn mưa.....	183
Mười bảy tuổi	186
Nếu ngày mai em không làm thơ nữa	190

Những người mẹ không có lỗi	192
Chỉ có sóng và em	196
Nhớ cát	198
Gửi lại thành phố nắng	200
Hoa dại núi Hoàng Liên	204
Mẹ của anh	206
Bàn tay em	208
Thơ tình cuối mùa thu	210
Phố huyện	213
Hát ru	216
Thương về ngày trước	218
Hoa cúc	220
Bao giờ ngâu nở hoa	221
Không để	223
Mắt của đêm	225
Sẽ có mãi cô bé mười sáu tuổi	227
Nói với anh	229
Hát ru	232
Những lớp người	233
Bài hát ru em bé trên đường chạy giặc	237
Dải đất thuộc về tôi	240

HOA CỎ MAY

Thơ viết cho mình và những người con gái khác	251
Anh	258
Hoa cỏ may	260
Hát ru chồng những đêm khó ngủ	261
Hoa cúc xanh	264
Dẫu em biết chắc rằng anh trở lại	267
Có một thời như thế	269
Thơ tình cho bạn trẻ	273
Thơ tình tôi viết	276
Cố đô	278
Mùa hạ	280
Màu hoa còn lại	282
Ngọn lửa tuổi thơ	284
Ngủ nào ngủ ngoan	287
Lời ru của mẹ	290
Không dễ	293
Hoa tường vi	294
Thơ vui về phái yếu	296
Thời gian trắng	301
Lại bắt đầu	305